

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ МЕТОДИКИ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК ОДИН З ШЛЯХІВ РОЗВИТКУ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ ТЕХНІЧНОГО ВУЗУ

***Анотація.** У статті обговорюються проблеми естетичного виховання та творчого розвитку особистості у рамках методики викладання іноземних мов. Для їх вирішення пропонується метод проектів. Розглядаються навчальні та педагогічні характеристики цього методу, етапи його запровадження. Особлива увага приділяється практичному застосуванню методу проектів.*

***Аннотация.** В статье обсуждаются проблемы эстетического воспитания и творческого развития личности в рамках методики преподавания иностранных языков. Для их решения предлагается метод проектов. Рассматриваются учебные и педагогические характеристики этого метода, этапы его внедрения. Особое внимание уделяется практическому применению метода проектов.*

***Abstract.** The paper discusses the problems of esthetic and creative development of a personality as considered in teaching foreign languages. For solving these problems a project-method is proposed. The academic and pedagogical characteristics of the project-method are noted. The stages of its implementation are reported. Attention is focused on the practical application of the project-method.*

Сьогодні ми є свідками неналежного вшанування забутих сторінок історії, втрат духовних цінностей у суспільстві, переорієнтації світоглядних позицій у соціумі. Домінуючі політичні, релігійні, моральні, етичні та естетичні погляди суспільства у його діахронічному та синхронічному розвитку формують певний тип світогляду, який забезпечує відповідну до існуючої ідеї сприйняття явищ оцінку проявам навколишнього середовища.

Тому зміни на всіх рівнях у суспільстві диктують зміни у світогляді, а останні – зміни у соціальному замовленні на майбутніх фахівців.

Постановка проблеми в загальному вигляді. Нині постає проблема оновити зміст професійної освіти відповідно до вимог сучасного соціального буття і актуалізувати духовний та естетичний потенціал молоді, зокрема студентства. Це передбачає нову концепцію педагогічної освіти, основаної на розширенні естетичного досвіду, стимулюванні творчої самореалізації молоді в соціокультурній сфері.

Поняття "творча самореалізація" є категорією соціальною, психологічною, філософською. Результатом творчої діяльності постають цінності, що мають суспільне значення. Через зв'язок зі світоглядом ця категорія набуває філософського характеру. Так як творча діяльність пов'язана з мисленням, уявами, світосприйняттям, практичними діями, їй притаманні психологічні характеристики. З цих причин питання творчого розвитку особистості, її естетичного виховання розглядаються під різним кутом різними науками.

Аналіз останніх досліджень. У філософській літературі ці проблеми знайшли місце у роботах В. Іванова, О. Лосева, С. Кримського, Г. Квасова та інших. Психологічні питання естетичного виховання розглядалися у працях Л. Виготського, О. Леонтьєва, П. Якобсона. Теоретичні педагогічні засади естетичного виховання особистості розроблялися А. Макаренком, В. Сухомлинським, К. Ушинським.

Враховуючи загальносуспільні цілі освіти, різні вищі навчальні заклади мають свої специфічні підходи до вирішення цих цілей. Навіть у рамках одного навчального закладу вирішуються цілеспрямовані особливі завдання, що пов'язані з певною професійною підготовкою. Успішне рішення специфічних завдань конкретного вузу у цьому напрямку – це чітке усвідомлення кожним навчальним підрозділом, кожним викладачем конкретних завдань та визначення шляхів їх виконання.

Формулювання цілей статті. Метою статті є адаптування філософських, психологічних та педагогічних ідей естетичного виховання у методиці викладання іноземних мов через ідентифікацію методів та засобів, що розвивають художньо-естетичну творчість студентів та формують їх естетичний світогляд, впровадження їх на заняттях з іноземної мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Традиційні методи навчання у вищому навчальному закладі (ВНЗ) зорієнтовані на інтелектуальний, а не поведінковий компонент діяльності, вони формують у майбутніх фахівців переважно формальні знання. Ми ставимо за мету навчити оптимально застосовувати отримані знання у взаємодії з оточуючими людьми.

Існують різні за своєю ефективністю та мірою участі або активності студентів у навчальному процесі способи подачі матеріалу:

- лекція;
- читання;
- аудіовізуальні засоби;
- наочні посібники;
- групове обговорювання;
- навчання практикою дії;
- виконання функції дослідника.

Різноманітність таких способів дозволяє працювати у різних режимах: «викладач – студент», «викладач – група», «студент – студент», «студент – група». Деякі з них найбільш корисні для студентів у поєднанні з іншими способами навчання, наприклад читання, аудіовізуальні засоби та наочні посібники слід поєднувати з подальшим обговоренням у усному та/або письмовому мовленні [8].

Отже, найрезультативнішими є методи активного пізнання, спрямовані на розвиток творчої самореалізації особистості. Одним з дієвих способів організації творчої діяльності студентів на заняттях з іноземної мови є

проектна методика, засновниками якої стали Джон Дьюї та Вільям Херд Килпатрик.

Метод проектів – це комплексний навчальний метод, який дозволяє індивідуалізувати навчальний процес, дає можливість студентів проявляти самостійність у плануванні, організації та контролі своєї діяльності [1].

Мета проекту – сприяти формуванню системи знань та вмінь, втілених у кінцевий інтелектуальний продукт, сприяти самостійності, вмінню логічно мислити, бачити проблему та приймати рішення, отримувати й використовувати інформацію, розвивати мовну грамотність [7]. Метод проектів відноситься до активного навчання, який передбачає індивідуальну, парну чи групову діяльність тих, хто навчається, та забезпечує гарантоване досягнення спланованого результату. Ми ставимо конкретні практичні задачі естетичного виховання у межах обраного методу активного навчання студентів:

- виявити ознаки навчального проекту;
- визначити етапи застосування методики ;
- розробити структуру проекту за певною/певними темами;
- охарактеризувати переваги проектної методики;
- описати набуті студентами вміння у підготовці проекту.

Проектна робота є дуже важливою, оскільки вона об'єднує всі мовні навички і добре мотивує студентів, котрі мають можливість працювати на власному рівні та відповідно до своїх захоплень, а також подати результати у вигляді презентації. Це творче завдання може бути як індивідуальне, так і групове, тому органічно поєднується з груповим підходом до навчання. Метод проектів завжди орієнтований на самостійну роботу студентів, яку необхідно виконати у вказаний термін. Метод проектів припускає розв'язування проблеми, яка передбачає інтегрування знань.

Під час застосування методу проектів початковим етапом є вибір теми та загальне планування всього проекту. Вибір теми є надзвичайно важливим початковим моментом. Тема повинна бути:

- відповідною до робочої програми, тобто навчальною;
- відповідною до рівня вже набутих студентами знань;
- професійно спрямованою;
- актуальною;
- мотивованою.

Щоб дотриматися вищезазначених вимог до вибору теми, викладач повинен сам проявити творчість та обізнаність у певній сфері.

Процес планування викладач може проводити самостійно, колективно зі студентами або взагалі не приймати у цьому етапі участі. На це впливають деякі чинники:

- відсутність або наявність у студентів подібного попереднього досвіду;
- рівень сформованості мовних і мовленнєвих вмінь;
- володіння необхідним об'ємом інформації та вміння її пошуку;
- передбачення ефективного аудіовізуального впливу на аудиторію;
- урахування навчальних цілей проекту.

Після підготовки наступає найбільш тривалий за часом етап роботи над проектом – це збір інформації, пошук нових знань, формування особистої думки і погляду на предмет проектування. Саме тут відбувається основна робота викладача зі своїми студентами, обговорюються проміжні результати, корегуються помилки, надаються пропозиції та рекомендації. Важливою умовою ефективної роботи над проектом є підтримання доброзичливої атмосфери співпраці викладача зі студентами.

На третьому етапі роботи студенти працюють власне над технічним виконанням проекту. Використання комп'ютера надає проекту більшої динаміки. Студенти набирають тексти іноземною мовою, що сприяє розвитку орфографічних навичок. Вони працюють з текстовими й графічними редакторами, добирають програми графічного дизайну, використовують необхідні Web-сайти.

Далі надаються деякі практичні результати застосування методу проектів у навчальному процесі з англійської мови.

Двом групам першого курсу спеціальності "Дизайн" були запропоновані теми:

1. Живопис Великобританії. Англійські художники.
2. Живопис США. Американські художники.
3. Живопис України. Українські художники.
4. Незвичайні, нетрадиційні види мистецтва 20-21 ст.

Разом зі студентами було розроблено структуру проекту:

1. Вступ (характеристика, індуктивний аналіз, порівняння).
2. Зняття лінгвістичних та екстралінгвістичних труднощів розуміння повідомлень.
3. Головна частина (презентація інформації про предмет проекту з ілюстраціями до текстових повідомлень).
4. Зворотній зв'язок зі слухачами (питання, тестові завдання, квізи).
5. Сторінка авторів.
6. Посилання на використані літературні та електронні джерела.

Діти самостійно вирішували питання вибору текстової інформації, шрифту, музичного супроводження, фону, заставок, оформлення сторінки авторів та форм зворотного зв'язку з аудиторією.

Студенти обрали фон та заставки в залежності від змісту текстів, наприклад, для незвичайних видів мистецтва вони використали абстракцію, а для художників-пейзажистів – мальовничі ландшафти, для інших художників – плями фарби та пензлики. Автори проектів добрали до мистецьких витворів з заліза рок-музику, а до ілюстрацій декоративного обрізування кущів та дерев – легку музику з щебетанням птахів, дзвінкі високі ноти супроводжують ілюстрації до витворів з льоду. Креативний підхід студенти виявили при оформленні сторінки авторів. Хто підставив свої фото у галерею портретів художників, хто "розташувався" серед

ландшафтів, а хтось видніється серед вікон будівлі з нетрадиційними архітектурними формами.

Робота над проектами показала, що студенти навчилися:

- виконувати пошук інформації;
- виділяти головну і другорядну інформацію;
- технічно оформляти інтелектуальний продукт;
- проявляти відчуття міри у аудіовізуальному сприйнятті (співвідношення між об'ємом, складністю текстового супроводження, помірністю яскравості фарб та кількості візуальних образів);
- демонструвати естетичний смак як адекватність художніх засобів темі, аудиторії, ситуації у творчій суб'єктивній інтерпретації;
- креативно мислити.

Слід зауважити, що мислення та креативність або творчість часто протиставляються, що створює помилкове враження про психологічні закони творчої людини. Мислення творчої людини характеризується самостійністю – умінням ставити нові завдання та розв'язувати їх; критичністю – умінням давати об'єктивну оцінку явищам, не потрапляти під вплив інших думок; гнучкістю – умінням швидко переходити від однієї розумової операції до іншої, розв'язувати завдання нестандартним способом; глибиною мислення – умінням розкрити суть явища; широтою та послідовністю мислення; швидкістю мислення – умінням швидко прийняти правильне рішення [6].

Зрозуміло, що креативному мисленню першокурсників не притаманні усі характеристики творчого мислення, бо воно знаходиться поки ще у фазі формування. Саме проектна методика покликана формувати всі ознаки творчого мислення у студентів.

За допомогою проектної методики вирішуються питання естетичного виховання та встановлення естетичного світогляду студентів. У межах естетичного світогляду відкривається можливість актуалізувати увагу

людини до гармонізації відносин з природним, суспільним, культурним середовищем, спрямувати її дії в напрямку освоєння дійсності за законами краси, гармонії, співвіднесеності зовнішнього і внутрішнього, змісту і форми, загального та конкретного [2].

Естетична діяльність студентів у рамках проекту формує чутливу до краси, вишуканості, значення кожної деталі реального світу особистість. Під естетичною діяльністю студентів ми розуміємо особливий вид емоційно-ціннісного освоєння навколишньої дійсності в емоційній формі, через яку відбувається формування інтегративних якостей особистості: гуманізму, доброти, працелюбності, практичної участі у створенні прекрасного в реальному житті, бажання жити і творити [5].

Висновки з даного дослідження. Метод проектів має багато переваг. Проектна методика розвиває навички самоосвіти, самоконтролю, групової діяльності, роботи з інформаційними джерелами. Ця методика забезпечує мотивацію навчального процесу, міжпредметну інтеграцію, збагачення фонових знань, розробку комплексних рішень.

Таким чином, використання проектної методики на заняттях з іноземної мови доводить, що ця методика є потужним інструментом у вирішенні питань естетичного виховання та розвитку творчості студентів технічного вузу.

Список використаних джерел:

1. Бетьом Ф. Проект на уроці іноземної мови / Ф. Бетьом. – Київ: Основа, 2007. – 45 с.
2. Бутенко В.Г. Естетичний світогляд особистості та його структура / В.Г. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2009. – №1 – С. 267 – 271.
3. Бутенко В.Г. Дизайнерська підготовка в системі естетичної освіти і виховання молоді / В.Г. Бутенко // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2011. – №2 (5) – С..

4. Кирилюк Л.Г. Активное обучение: инструментарий и методы / Л.Г. Кирилюк, В.В. Величко // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 12. – С.30.
5. Лужкова О.О. До питання формування морально-естетичного ідеалу студентів вищих технічних навчальних закладів / О.О. Лужкова // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. – 2009. – №1 – С. 272 – 277.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія: [Навчальний посібник] / С.Д. Максименко – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 272 с.
7. Олійник І.П. Використання методу проектів на уроках англійської мови як один з шляхів формування комунікативної компетентності учня / І.П. Олійник. – Котовськ: Котовськ, 2012. – 21 с.
8. Осадча О. В. Активне навчання іноземній мові у ВНЗі. / О.В.Осадча // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Дніпропетровськ, – 2012. – Том 2. С.5 – 7.